

เรือบินกระดาษ

จรวดกระดาษ

การเล่นของเล่นสำหรับเด็กักษัตั้ยังมีอีกหลายอย่าง เพราะของเล่นเกิดจากการนำเอาสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่รอบๆ ตัวในท้องถิ่นมาทำเป็นของเล่น การทำของเล่นสำหรับใช้เล่นเองนี้มีดีหลายอย่าง ประการแรก คือ ทุนเงิน ไม่ต้องเสียเงินมากมายไปซื้อหามาเล่น ประการสอง การทำของเล่นเองเป็นการอวดฝีมือเชิงช่างของผู้ทำ เป็นของเล่นที่มีชิ้นเดียวในโลกตามฝีมือของเรา ประการที่สามปลอดภัย เพราะไม่มีสารพิษเจือปน ไม่เป็นอันตราย

จากกลไกต่างๆ ที่อาจมีผลข้างเคียงทำให้เด็กบาดเจ็บ ประการที่สี่เป็นการส่งเสริมภูมิปัญญาของเด็ก ให้เด็กรู้จักคิด รู้จักทำและรู้จักเล่น นอกจากนี้การที่เด็กทำของเล่นเล่นกันเองยังทำให้เกิดสังคมสำหรับคนที่ทำไม่เป็น จะได้ขอร้อ้งให้เพื่อนช่วยทำ ทำให้ได้เพื่อน เด็กๆ ก็ช่วยกัน คิดช่วยกันทำช่วยเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ และได้เกิดควมสามัคคีที่สำคัญคือใช้เล่นได้สนุกสนานตามแบบวิถีชีวิตของเด็กไทย

รศ. สมปราชญ์ อัมมะพันธ์

รองศาสตราจารย์ อดีตอาจารย์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

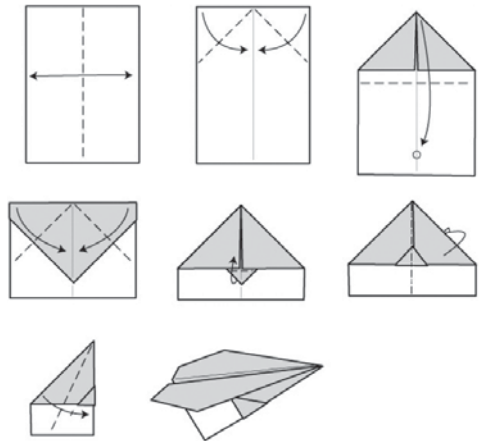
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

วันนี้เราจะมาช่วยกันทำของเล่นสำหรับเด็กที่
ง่าย...ง่าย.....อีกอย่างหนึ่ง ใครที่ทำไม่เป็น ผมจะ
เป็นผู้แนะนำแป็บเดียวก็สามารถทำได้ทันที นั่นก็
คือ เรือบิน ฟังชื่อก็โก้แล้ว เรือบิน หรือภาษากลาง
จะเรียกว่า เครื่องบิน ก็ย่อมาได้ เราจะทำเรือ บินจาก
กระดาษกันนะครับ

เรือบินกระดาษ

ก็บอกแล้วว่าเรือบินกระดาษมันก็ต้องใช้
กระดาษเป็นวัสดุสำคัญ

อุปกรณ์ ที่ใช้ทำก็เอากระดาษนี้แหละจะเป็น
กระดาษหนังสือพิมพ์ กระดาษสมุดที่ไม่ใช้แล้วก็ได้
มา ๑ แผ่น กระดาษจะมีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืน
ผ้าพับปลายกระดาษด้านกว้างด้านหนึ่งให้เป็น
สามเหลี่ยม พับทับอีกครั้งหนึ่งให้เป็นสามเหลี่ยม
ด้านเท่า คลี่กระดาษออก พับใหม่ให้เป็นสามเหลี่ยม
ด้านเท่า ๒ รูปซ้อนกันและให้ปลายชนกันแล้วมียอด
แหลม พับปลายกระดาษด้านบนทั้งสองด้านเข้าทับ
ยอดที่แหลม ด้านบนจะเป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัสเล็กๆ เกิด
ขึ้น จีบมุมสี่เหลี่ยมจัตุรัสที่อยู่ตรงกันข้ามให้เกิดเป็น
มุมแหลมขึ้นสองอัน พับกระดาษด้านล่างทบเข้าหา
กระดาษแผ่นใหญ่ปลายแหลม ๒ อันที่เกิดขึ้นจะ
กลายเป็นหัวเรือบิน ส่วนด้านล่างก็จะกลายเป็นตัว

เรือบินไปโดยปริยาย กระดาษควรมีความยาวมาก
หน่อยก็ดี เพราะถ้าใช้กระดาษที่มีความยาวน้อยเรา
อาจจะได้เรือบินหัวใหญ่ ลำตัวสั้น ไม่สมดุลกัน ที่
สำคัญเวลานำไปเล่น เรือบินจะไม่ร่อนอยู่กลาง
อากาศ แต่พอขยับขึ้นมันจะควงส่วลงมาไม่สนุก

ถ้ากระดาษส่วนที่เป็นลำตัวของเรือบินให้มี
ขนาดยาวมากเต็ๆ ก็จะมีกระดาษออกเล็กน้อย
ทำกระดาษให้มีลักษณะดูเหมือนเป็นลำตัวของ
เรือบินคือ ให้เป็นปีกและให้เป็นหางของเรือบิน
อีกส่วนหนึ่ง หลังจากนั้นก็ตัดกระดาษส่วนที่สมมุติ
เป็นปลายปีกเรือบินทั้งสองข้างให้โค้งขึ้นให้ปลายทั้ง
สองข้างโค้งเข้าหากันนิดๆ เพราะส่วนปีกส่วนหางนี้
จะช่วยให้เรือบินร่อนอยู่กลางอากาศได้นานยิ่งขึ้น

วิธีการเล่น ก็เล่นกลางแจ้งที่เป็นลาน ไม่จำเป็นต้องใช้สถานที่กว้างมากนัก เวลาเล่นผู้เล่นก็จับส่วนล่างของหัวเรือบินแล้วเหวี่ยงหรือขว้างขึ้นสู่อากาศ เรือบินกระดาษก็จะลอยและร่อนอยู่บนอากาศอยู่ไปมาส่วนจะลอยหรือร่อนอยู่ได้นานมากน้อยแค่ไหนก็ขึ้นอยู่กับโครงร่างของเรือบินกระดาษว่ามีความสมดุลกันเพียงใด ขึ้นอยู่กับแรงเหวี่ยงหรือการขว้างของผู้เล่นว่ามีความสามารถมากน้อยเพียงใด

ด้วยถ้าจะเล่นเรือบินกระดาษแข่งขันกัน เด็กๆ อาจแข่งขันกันตั้งแต่ ๒ คนหรือมากกว่านั้นก็ได้ การแข่งขันก็จะใช้กติกาอย่างเดียว คือ เรือบินกระดาษของใครลอยอยู่บนอากาศได้นานกว่ากันโดยนับเอาเวลาที่ขว้างเรือบินขึ้นจนเรือบินร่อนลงสู่พื้นดินเป็นการยุติการแข่งขัน

เมื่อจะแข่งกันผู้เข้าแข่งขันทุกคนจะจับหัวเรือบินกระดาษของแต่ละคนไว้ด้วยหัวแม่มือกับนิ้วชี้ เมื่อกรรมการ (ความจริงคือผู้เล่นทุกคนนั่นเอง) นับ ๑ - ๒ - ๓ สิ้นเสียงว่า ๓ ทุกคนจะต้องขว้างเรือบินกระดาษของตนขึ้นไปในท้องฟ้าจะขว้างไปข้างหน้าหรือขว้างขึ้นข้างบนให้สูงอย่างไรก็ได้แต่เรือบินกระดาษของใครตกลงมาถึงพื้นดินเป็นคนสุดท้ายก็ถือว่าผู้นั้นเป็นฝ่ายชนะอยากจะแข่งกันใหม่ทุกคนก็ตบแต่งปีกเรือบินกระดาษของตนด้วยการตัดปีกตัดหางเสียเล็กน้อยแล้วนำมาแข่งกันด้วยการเริ่มนับหนึ่ง สอง สาม แล้วขว้างเรือบินกระดาษของตนขึ้นไปใหม่การตัดสินก็ใช้กติกาเหมือนเดิมการแข่งขันเรือบินกระดาษสามารถแข่งกันได้หลายต่อหลายครั้ง เพราะไม่มีการปะทะใดๆ เกิดขึ้นแพ้ชนะก็ตัดสินกันง่ายสนุกดี...เนาะ

ท่านผู้อ่านคงยังจำได้ว่าเมื่อสักปีหรือสองปี

ที่แล้วเคยมีเด็กชาวเขาของไทยคนหนึ่งเป็นตัวแทนเด็กไทยไปแข่งขันการร่อนเรือบินหรือเครื่องบินกระดาษชิงแชมป์โลกที่ประเทศญี่ปุ่นและหนูน้อยชาวเขาคนนั้นได้รับรางวัลชนะเลิศเสียด้วยการแข่งขันการร่อนเรือบินกระดาษครั้งนั้นเป็นที่ฮือฮากันมากเนื่องจากหนูน้อยชาวเขาคนนั้นได้สร้างชื่อเสียงให้แก่ประเทศไทยอย่างมากรัฐบาลไทยจึงยอมให้สัญชาติไทยแก่หนูน้อยคนนั้น ผมยังจำเหตุการณ์นั้นได้เสียตายนี่ผมจำชื่อเด็กน้อยชาวเขาผู้สร้างชื่อเสียงให้แก่ประเทศด้วยการเป็นผู้ชนะเลิศในการแข่งขัน “เรือบินหรือเครื่องบินกระดาษ” ไม่ได้ ซึ่งผมคิดว่าน่าจะเป็นการส่งเสริมและอนุรักษ์การเล่นของเล่นของเด็กไทยแต่เก่าก่อนให้เด็กไทยรุ่นใหม่ได้ประจักษ์ว่าการเล่นของเด็กสมัยก่อนเชื่อว่าจะเป็นเรื่องที่ล้ำหลังหรือเชยเพราะการเล่นของเด็กไทยบางอย่างก็ยังคงเป็นการเล่นที่เด็กประเทศต่างๆ ทั่วโลกนิยมเล่นกัน

ที่เล่ามาก็เพื่อกระตุ้นให้เด็กไทยได้เห็นความสำคัญของการเล่นของเด็กไทยสมัยก่อน ว่าไม่ใช่เรื่องล้าสมัย ไม่ใช่เรื่องน่าอายเลยถ้าเด็กไทยสมัยปัจจุบันจะเล่นของเด็กสมัยก่อนกันเมื่อเด็กๆ จะสนใจจะได้รู้พื้นหลังกลับมาเล่นกันใหม่แทนที่จะหลงเล่นอยู่กับเครื่องเล่นของเด็กสมัยใหม่ในปัจจุบัน จนลืมการเล่นของเด็กไทยสมัยก่อนไปถ้าเป็นไปได้... ผมไม่ได้อะไรหรอกครับนอกจากจะพลอยดีใจไปกับเด็กไทยเท่านั้นเอง

จรวดกระดาษ

ถ้าจะพูดถึงของเล่นของเด็กที่ทำง่ายเล่นง่ายอีกอย่างหนึ่งก็คล้ายๆ กับเรือบินกระดาษ นั่นก็คือ “จรวดกระดาษ” จรวดกระดาษก็ทำมาจาก

กระดาษนั้นแหละครับดูเหมือนวิธีทำจะง่ายกว่าการทำเครื่องบินกระดาษเยอะเลยครับไม่เชื่อก็ลองดู

หลายๆลองเอากระดาษสมุดที่ใช้แล้วมา ๑ แผ่น นำกระดาษวางลงบนโต๊ะ พับกระดาษให้ด้านยาวทั้งสองข้างทับเข้าหากันจะได้กระดาษเพียงครึ่งแผ่นจับมุมของกระดาษมุมหนึ่งให้ด้านกว้างมาทาบอยู่กับเส้นกึ่งกลางกระดาษพับกระดาษซ้อนๆ กันหลายครั้งให้ขอบกระดาษทับเส้นกึ่งกลางกระดาษเหมือนๆ กันจะพับที่ครั้งก็ได้จนพับไม่ได้อีกแล้ว เพราะจะเล็กเกินไป

พับกระดาษอีกด้านหนึ่ง ให้ทบเข้าหาเส้นกึ่งกลางที่พับไว้หลายๆครั้งเช่นเดียวกันอีกด้านหนึ่งก็จะได้กระดาษรูปร่าง ปลายแหลม ท้ายผาย (เพราะกระดาษไม่ได้พับ) ดูแล้วเด็กๆจะเห็นว่าเหมือนกับจรวด และเนื่องจากมันทำด้วยกระดาษ เด็กๆ จึงเรียกของเล่นชนิดนี้ว่า “จรวดกระดาษ” ตรงเป๊ะ ไม่เห็นจะซับซ้อนตรงไหนเลย นี่คงจะเป็นการสร้างคำขึ้นใช้ในภาษาไทยอีกวิธีหนึ่งก็เป็นได้นะครับ

ได้จรวดมาแล้ว วิธีเล่น ก็ง่าย ผู้เล่นก็นั่งชูกับนิ้วหัวแม่มือจับเอาส่วนด้านแหลม ของกระดาษที่พับไว้เป็นหลัก ตั้งต่าว่าเป็นด้านหัวจรวด อีกด้านก็ต้องเป็นด้านหางไปโดยปริยาย เวลาจะเล่น ผู้เล่นก็ขว้างจรวดของตนไปบนอากาศแบบเดียวกับการเล่นเครื่องบินกระดาษนั้นแหละจรวดก็จะพุ่งขึ้นไปบนอากาศ จรวดจะลอยและร้อนอยู่บนอากาศเล็กน้อยถึงปานกลางและที่สุดก็จะตกลงมาสู่พื้นดิน

ถ้าจะเล่นแข่งขันกันก็ไม่มีอะไรยุ่งยากผู้ที่เข้าแข่งขันก็มายืนอยู่ใกล้ๆ กันในมือทุกคนจับจรวดกระดาษของตัวเองแล้วช่วยกันนับ หนึ่ง สอง สาม ลั่นเสียงคำว่าสาม ทุกคนก็ขว้างจรวดกระดาษของตนขึ้นไปบนอากาศแล้วเฝ้าคอยดูจรวดกระดาษของตัวเองลอยร้อนและที่สุดมันก็จะตกลงมาจรวดกระดาษของใครตกลงสู่พื้นดินเป็นคนสุดท้ายก็จะเป็นฝ่ายชนะ

ถ้าผู้เข้าแข่งขันอยากจะทำแข่งขันใหม่ก็ให้ผู้เข้าแข่งขันเข้ามายืนใกล้กันใหม่จะแข่งเป็นกลุ่มหรือแข่งเป็นคู่ตัวต่อตัวก็ย่อมได้กติกาคงเดิมแข่งขันกันรู้แพ้รู้ชนะกันแล้วผู้ชนะไม่ได้รับรางวัลอะไรหรอก จะมีแต่เสียงโห่ ฮา และหัวเราะแบบสะใจของผู้ชนะตามมาด้วยคำพูดอวดจรวดกระดาษฝีมือตนเองและอาจมีคำพูดเยาะเย้ยถากถางจรวดกระดาษของผู้แพ้บ้างประปรายตามประสาเด็ก

หรือตอนเด็กๆ คุณไม่เคยเยาะเย้ยถากถางหรือพูดจาเย้ยเพื่อนเลย...จริงรึเปล่า

หนังสืออ้างอิง

สมปราชญ์ อัมมะพันธ์. ๒๕๒๖. การเล่นเกมของเด็กปักษ์ใต้. ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

สมปราชญ์ อัมมะพันธ์. ๒๕๔๘. กีฬาพื้นเมืองภาคใต้. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.